

ЕСТЕТИКА ЛАНДШАФТУ ТЕРИТОРІЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК УСПІХУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Ханас У., канд. філос. наук, доц.
Ткачук Т., здобувач вищої освіти
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна

Сучасні події в Україні та на глобальному рівні свідчать, що найбільшою цінністю є і залишається людина, її життя та здоров'я, які виступають основоположними принципами цивілізованого суспільства. Наукова діяльність і зусилля фахівців різноманітних галузей спрямовані на створення безпечного довкілля, підтримку та відновлення здоров'я, а також продовження активного людського життя. Важливу роль у цьому відіграє рекреаційна сфера, яка сприяє відновленню здоров'я і працездатності.

Рекреація залишається популярним явищем, особливо в умовах сучасного, українського суспільства, де відновлення фізичних сил, підтримка психологічної рівноваги, а також емоційної стабільності набувають ще більшої значущості. Одними з важливих рекреаційних ресурсів України є природні багатства Карпатського регіону. Сьогодні увага акцентується не лише на якості оздоровчих послуг і комфортній інфраструктурі, але й на сучасному плануванні території туристично-рекреаційних закладів.

Дизайнерське флористичне оформлення територій у поєднанні з малими архітектурними формами та мистецькими елементами підвищує естетичну привабливість і посилює рекреаційні функції таких закладів. Прикладом гармонійно оформленого ландшафту у Закарпатті є санаторний комплекс «Деренівська купіль», розташований у с. Нижне Солотвино Ужгородського району, сьогодні демонструє себе як висококомфортабельний, багатофункціональний санаторний центр, що надає рекреаційні послуги європейського рівня. Це поєднання ефективних лікувально-оздоровчих програм, цілющої природи, креативної роботи команди та мистецтва.

Сьогодні санаторний комплекс «Деренівська купіль» – це сучасний санаторний комплекс, який пропонує високоякісні рекреаційні послуги, має розвинену інфраструктуру, використовує інноваційні методики й володіє високим іміджевим статусом на ринку послуг. Підтвердженням цього є міжнародний сертифікат якості Europe Spa Med від Європейської асоціації курортів. «Деренівська купіль» – єдиний в Україні курорт, що має такий сертифікат. Одним із факторів, що є підставою для такої

оцінки – «сприятливий для організму клімат, чистота повітря та екологічність розташування серед прадавнього лісу» [3].

Особлива увага тут приділяється дизайнерському ландшафтному парку, де територія (14,5 га) демонструє гармонійне поєднання природного середовища, витонченої архітектури будівель, мистецьких об'єктів та креативного дизайну ландшафту. Основним природним рекреаційним ресурсом санаторію є мінеральна вода: «Деренівська купіль», «Закарпатська 1», «Закарпатська 2». Проте не менш вагомими чинниками, що приваблюють туристів, є сучасна інфраструктура комплексу, високий європейський рівень обслуговування, мальовнича природа навколишнього середовища та унікальний дизайнерський ландшафт території та чисте повітря.

Дендропарк є не лише естетичною окрасою санаторного комплексу, але й виконує важливу функціональну роль, слугуючи простором для активного відпочинку. Загальна схема дендропарку та ботанічний путівник представлені на рис.

Рис. Карта-схема та ботанічний путівник «Деренівської купелі» [3]

Основними компонентами дендропарку є:

- флористичні колекції та зелені території;
- зона озер з форельником;
- зоологічний сад;
- виноградники
- малі архітектурні форми (павільйон, альтанки, грот, ажурні

ковані тунелі тощо);

- альтанки;
- скульптурний парк;
- тенісні корти;
- поле мінігольф;
- ART-центр (з галереєю, сувенірними магазинчиками та дегустаційним залом);
- хутір «Деренівка» із лазнею та чаном.

Варто зазначити, що територія дендропарку – це не просто сукупність вищезгаданих елементів, а витончений простір, де кожен компонент – унікальна природа, флористичне багатство та мистецький креатив – поєднаний у гармонії.

Аналізуючи естетико-ландшафтознавчі дослідження, М. Волошин виділяє композиційні принципи проєктування архітектурно-ландшафтного середовища, до яких відносить:

- ✓ принципи цілісності архітектурно-ландшафтного середовища;
- ✓ принципи функціональної ландшафтно-варіативності;
- ✓ принцип диференціації ландшафтів;
- ✓ збереження і перетворення ландшафтів [1].

Основою для створення дендропарку був природний біоценоз урочища «Деренівка», переважно листяний буково-грабово-дубові ліси, що півколом обрамляють територію комплексу і неглибока гірська річка Солотвинський струмок.

Якість реалізованого проєкту ландшафтного дизайну території визначає його функціональність: релаксація та оздоровлення (формування простору дозвілля), санація (поліпшення екологічних характеристик, зокрема очищення повітря), захисні функції (захист від сонця, вологість, поглинання шуму), суспільство (гуманізація середовища спілкування), просторова організація (поділ простору на зони), архітектура та мистецтво (простір з високим естетичним характером) [2].

У дендропарку «Деренівської купелі» чітко прослідковуються наступні характеристики: функціональна диференціація; єдність форм; флористична узгодженість; наступність періодів цвітіння; контраст і гармонія; колористика ліній і повторюваності, наявність скульптур, малих архітектурних форм і мистецького простору. Таким чином, це робить територію дендропарку естетично довершеною, привабливою для відвідувачів.

У флористичній колекції дендропарку – понад 5 тисяч сортів і видів насаджень з усього світу, серед них ефемери, ефемероїди, ендеміки та багато інтродукованих видів. На території санаторію є як цілі локації,

наприклад: алея сакур, алея гінґо, алея кельрейтерій, алея катальп, сад магнолій, алея бузку, алея чубушника, колекція гібускусів, сад декоративних злаків, гортензії, гліцинії, хризантеми, жоржини, так і унікальні рослини: тюльпанове дерево, скумпія, тамарикс, гамамеліс, понцирустрилисний, а також хвойні дерева, ліани тощо [3].

На території санаторного комплексу росте 150 сортів троянд, переважно більшість складають англійські, паркові, ґрунтопокривні та виткі (плетисті), найрізноманітніших відтінків.

Центральною є колекція ірисів. Основна їх локація – це територія навколо однойменного готелю. Висаджена кількість сортів вражає – 180. Це найрізноманітніші за кольором, висотою квітконоса та величиною квітки сорти. Їх недолік – короткий період цвітіння кінець весни – початок літа.

Це неповний перелік колекцій, які створюють неймовірну атмосферу квітучого різноманіття у кольорах, формах й ароматах весь вегетаційний період, тобто з березня по жовтень.

Привабливості дендропарку надають кам'яний грот, кілька альтанок (дерев'яні, кам'яні та ковані), місточки через потічки дві штучно створені водойми (зона озер), фонтани, парк скульптур.

Щодо малих архітектурних форм, то до них відносяться павільйон, дві альтанки, кам'яний грот та 5 фонтанів. Кожен з цих об'єктів має додаткове облаштування у вигляді кам'яних мостиків, сходів чи альпійських гірокпоруч, всередині розміщені зручні лавки, зовні прикрашені ліанами чи/та виткими розами, що забезпечують прохолоду навколо висаджені квіткові композиції.

На території знаходиться парк скульптур, які були створені на замовлення власників санаторного комплексу, або ж придбані на виставках (наприклад, «Ранок Всесвіту» і «Двоє») чи інших мистецьких форумах. Всі скульптури «Деренівської купелі», а їх налічується біля 30, створені відомими митцями Б. Корж, Петро Антип, Олег Боньковський, Василь Татарський та інші.

Цікаве їх просторове розміщення, до прикладу скульптура «Павук» Олега Боньковського розміщена на кутовій частині газону, що наближається до перетину алеї сакур і алеї гінґо, а позаду металічне обрамлення тенісних кортів. Скульптура візуально вдало вписується в цей «газонний прямокутник» та ще й гармоніює з спорудами. Інший приклад, скульптура «Саламандра» виконана членом Національної спілки художників України, художником-оздоблювачем Миколою Бірючинським. Скульптуру, вдало розмістили біля ресторану на воді «Саламандра», вона ніби намагається пити воду з джерела. В цьому є значний символізм, адже саме тут зустрічається саламандра вогняна або

плямиста.

Виходячи з усього вищезазначеного, можна стверджувати, що естетика ландшафту території є надзвичайно важливим чинником успіху рекреаційного підприємства, оскільки природне та культурне середовище відіграє ключову роль у формуванні позитивного враження від відпочинку, приваблює відвідувачів і стимулює їхнє повернення. Гармонійне поєднання природного ландшафту, зелених насаджень, водойм, архітектурних елементів і функціональних зон відпочинку здатне створити унікальну атмосферу, яка є конкурентною перевагою на ринку.

Варто відзначити, щомальовничий дендропарк суттєво вплинув на формування унікального бренду «Деренівська купіль». Ландшафтний дизайн території став конкурентною перевагою підприємствасеред інших рекреаційних закладів України, однією з родинок, що знову повертає постійних відвідувачів і допомагає залучати нових клієнтів.

Список використаних джерел

1. Василюшин Я. В. Напрями дослідження естетичного упорядкування архітектурно-ландшафтного середовища. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Технічні науки*. Т. 31(70). № 4, 2020. С. 250-254. DOI <https://doi.org/10.32838/2663-5941/2020.4/37>
2. Мендела Євгенія. Ландшафтний дизайн, як невід’ємна частина естетики території готельного та ресторанного бізнесу. *International Science Journal of Engineering & Agriculture*. 2022, Vol. 1, № 4, pp.1-7. doi: <https://doi.org/10.46299/j.isjea.20220104.07>
3. Санаторний комплекс «Деренівська купіль». URL: <https://derenivska-kupil.ua/pro-nas/>(дата звернення 26.10.2024).

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Харчевнікова Л.С., канд. екон. наук, доц.

Грібнік А.В., асп.

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

У туристичній сфері інновації стають вирішальними для успішного ведення бізнесу. Сучасні туристи очікують на швидкий, зручний сервіс та унікальні пропозиції. Технології та інновації допомагають підприємствам відповідати цим очікуванням, підвищують конкурентоспроможність, дозволяючи розширити послуги, покращити